

Зрелост за полазак у школу

Сваке године пред испитивање деце за полазак у школу родитељи будућих првака брину и питају се шта ће школски психолози и педагози да питају њихово дете, шта од њега очекују, питају се да ли је њихово дете зрело за полазак у школу.

Зрелост за полазак у школу подразумева одређени ниво развијености различитих физичких и психичких функција детета, подразумева физичку, интелектуалну, емоционалну и социјалну зрелост.

1. Физичка зрелост деце за полазак у школу

Физичка зрелост се односи на достизање одређеног степена у физичком развоју организма детета који му омогућава да издржи све обавезе које школа доноси. Физичка зрелост је неопходна јер школа пред дете поставља и физичке напоре, као што су седење у школској клупи у трајању од неколико часова током дана, ношење школске торбе, пешачење до школе и из школе...

Да би се подстакао физички развој дете треба што више да буде напољу, да се игра са својим другарима, вози бицикл, да се правилно храни и довољно спава. Веома је важно и функционисање вида и слуха. Ако се посумња да дете не види или не чује добро, одмах то треба проверити и уколико је потребно што пре почети са коришћењем наочара или слушног апарата који ће детету знатно олакшати праћење наставе и усвајање градива.

2. Интелектуална зрелост деце за полазак у школу

Интелектуална зрелост се састоји од неколико компоненти. Обухвата одређени степен развијености говора, пажње, памћења, мишљења и графомоторних вештина. Основни задаци које школа поставља пред дете су интелектуалне природе, па је за њихово остварење неопходно да дете буде интелектуално зрело.

*Овладавање говором је неопходно за дететово успешно прилагођавање на школу. Што су вербалне способности детета боље развијене, усвајање градива је лакше.

Дете треба правилно да изговара гласове матерњег језика, да буде способно да изрази своје мисли и потребе, разуме говор људи у својој околини, да говори течно и граматички правилно, да може да распозна гласове и почетно слово у речи...

Да би се подстакло говорни развој детета треба што више разговарати са њим о различитим темама и подстицати га да богати свој речник.

Уколико дете има тешкоће у говору, било које врсте и степена треба се обратити логопеду, јер што дете боље и правилније говори, савладавање школског градива је лакше.

*Што се пажње тиче за дете је карактеристично да усмерава пажњу на оне садржаје који су му је занимљиви, онолико дуго колико му то прија, а школа тражи од детета да током одређеног времена усмерава пажњу на одређени садржај без обзира на то да ли му је он занимљив или не. Међу децом на почетку школовања постоје велике разлике у погледу трајања пажње. Добра пажња олакшава учење, памћење, усвајање градива. Сазревањем деце и систематским радом, њихова пажња ће постајати све трајнија.

Да би се побољшала пажња детета родитељи могу нпр. слагати слагалице са дететом које временом постају све сложеније, решавати лавиринте, давати му задатак да описује слику у сликовници са што више детаља и појединости.

*И памћење детета зависи у доброј мери од његовог интересовања, а тек временом оно научи да упамти и садржаје који му нису занимљиви. Добро памћење детету олакшава усвајање градива, олакшава му да запамти своје обавезе и побољша самосталност.

Да би се побољшало памћење детета родитељи се могу играти са њим „продавца“ и тражити да запамти све већи списак потребних ствари, водити га са њима у куповину и тражити да их „подсети“ шта све треба да купе, инсистирати на детаљном причању о свему што се дешавало у предшколском, на препричавању књиге коју су заједно читали или филма који су гледали са што више појединости. При том треба имати на уму да нема потребе да дете зна напамет милион песмица.

*Мисаони процес је основа школског учења. О свему што учи дете треба и да размисли, да га повеже са старим искуством, да уочи где и како се може применити. Само памћење чињеница без довођења у везу са раније усвојеним градивом, „учење напамет“ није оно чему треба тежити.

Да би се побољшао развој мишљења код детета треба одговарати на разноврсна децја питања, питати дете за мишљење о различитим (њему занимљивим темама), читати му, разговарати са њим...

*Графомоторне вештине подразумевају способност графичког приказивања, приказивања цртежом различитих садржаја. Зависе од спретности детета да користи прсте и шаку. Што је графомоторика боља, то ће савладавање писања бити лакше. Веома је важно како дете контролише јачину притиска оловке, колико је спретно држи...

Да би се побољшале графомоторне вештине детета треба га подстицати да боји са што мање прелаза и што ситније сличице, да црта цртеже који су све детаљнији, да сецка, слаже слагалице са ситним деловима, игра се боцкалицама, прави фигуре од пластелина, да помаже да се замеси тесто за колаче, откопчава и закопчава дугмад на кошуљи, одврће поклопце на флашама...

3. Емоционална зрелост деце за полазак у школу

Емоционална зрелост обухвата емоционалну стабилност детета, самоконтролу, толеранцију на фрустрације, прихватање успеха и неуспеха, способност детета да се носи са сопственим осећањима, способност да буде дужи време одвојено од родитеља. Дете треба да буде способно да буде само са психологом/педагогом у просторији током тестирања, да буде у стању да проведе време у школи без присуства родитеља, мирно, без плача, хистерије и љутње, да контролише своја осећања (бес, физичку и вербалну агресивност), да буде у стању да поднесе како похвалу тако и критику од стране учитељице, да схвати да не може да буде све по његовом, да прихвата и поштује правила, као и да прихвата одговорност за своје поступке у складу са узрастом.

Ако дете није емоционално зрело, тешко ће се носити са захтевима које школа подразумева. На све што се догоди током боравка у школи дете треба да реагује на за околину прихватљив начин.

Да би се подстакло емоционално сазревање детета треба успоставити правила и инсистирати да их дете поштује, поставити границе, не испуњавати му сваку жељу, научити га да некада мора и да попусти, похвалити га када заслужи, па и за труд и залагање чак и кад није постигло завидан резултат, али га и критиковати када то заслужи, али уз обавезан предлог за побољшање.

4. Социјална зрелост деце за полазак у школу

Социјална зрелост се односи на способност детета да се прилагоди на друштвене обавезе, да усвоји моралне норме и систем вредности и понашања у својој средини, да успешно комуницира и сарађује са вршњацима и да прихвати ауторитет. Дете треба са вршњацима да успостави и одржи добре односе, да поштује правила вршњачке групе, да поштује ауторитет учитељице, посебно онда када му не одговара оно што је учитељица захтевала, уједно да се понаша на социјално прихватљив начин.

Социјална зрелост је повезана је са емоционалном зрелошћу. Поласком у школу дете постаје део групе којој треба да се прилагоди, постаје једно од 25 до 30 ученика који припадају његовом одељењу. Међу вршњацима мора само да се избори за свој положај. Мора да прихвати чињеницу да се свет не врти око њега и да је једно од многих. Треба да научи да се радује и успеху других, а не само свом, да утеша друга ако је тужан и да му помогне.

Да би се подстакла социјална зрелост детета треба га подстицати да буде самостално, да се брине о себи и својим стварима колико год може, да само обавља онај део својих

обавеза за које је способно, да поштује васпитачицу и учитељицу у школи, да научи да понекад попусти друговима...

Сигурно је да сте као родитељи већи део наведеног посла већ обавили, али увек се може још нешто урадити. Треба имати на уму да се највећи број деце брзо и лако привикне на школу. Ако се и појаве неки проблеми они се најчешће брзо превладају.

